

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین

معاونت پژوهشی

کمیته تحقیقات دانشجویی

پرسشنامه طرح تحقیقاتی دانشجویی

نام و نام خانوادگی مجری/مجریان : مهسا سنگ

استاد راهنما: فاطمه رنجکش

دانشکده : پرستاری مامایی

عنوان طرح (فارسی): بررسی تأثیر ماساژ پیرینه با روغن شتر مرغ بر میزان اپی زیوتومی و پارگی های پیرینه در زنان نخست زا

عنوان طرح (انگلیسی):

Investigate effect of perineal massage with Ostrich Oil on the rate of episiotomy and perineal tearing in Nulliparous women

۱-۲ نوع طرح :

بنیادی - کاربردی ***

کاربردی **

بنیادی *

زایمان و دوره نفاس از مهمترین موقعیت های زندگی زنان به حساب می آیند و می تواند بر جنبه های مختلف زندگی آنان تاثير بگذارند. زایمان یکی از رفتارهای فیزیولوژیک در انسان است و علامت شروع این روند درد است (۱). در سیستم بهداشتی درمانی نوین استفاده از متد رایج از جمله استفاده از داروها در حال تغییر است و بسیاری از روش ها تحت عنوان روش های طب مکمل وارد فرهنگ ها و معالجات شده است. به طوری که امروزه در کشورهای اروپایی ۹۰ درصد افراد جهت کاهش درد زایمان از روش های طب مکمل استفاده می نمایند. این در حالی است که زایمان در کشورهای در حال توسعه و از جمله ایران با دورنمایی از ترس و وحشت، استرس و اضطراب همراه است (۲). از بین روش های غیر دارویی کاهش درد زایمان، ماساژ یکی از قدیمی ترین روش ها است (۳). ماساژ به معنی لمس کردن، مالیدن و ورز دادن با دست، یا وسیله دیگری است که گردش خون و دفع مواد زائد را در بدن بهبود می بخشد (۴ و ۵).

متغیرهای زیادی می توانند بر پاسخ افراد و درک درد تأثیر بگذارند از جمله عوامل دموگرافیک، خصوصیات شخصیتی، عوامل روانی و شرایط فیزیولوژیک (۷)، همچنین تعداد، اندازه، نوع و وضعیت قرار گرفتن جنین در رحم از عوامل مؤثر، در پاسخ به درد زایمان می باشد (۸) ترس و اضطراب ناشی از درد زایمان اثرات نامطلوب متعددی بر وضعیت فیزیولوژیک مادر و جنین و روند زایمان می گذارد و منجر به اختلال در کارایی انقباض های رحمی و طولانی شدن زایمان کاهش خورسانی رحم و هیپوکسی جنین و نهایتاً مداخله های مامایی (از جمله تحریک انقباضات زایمان، استفاده از روشهای کاهش درد دارویی و انجام اپی زیوتومی) و عوارض ناشی از آن می شود (۹).

روغن شتر مرغ ۱۰۰٪ از لیپید تریگلیسرید تشکیل شده. که به فراوانی در لیپیدهای پوست انسان یافت میشوند و اینکه ساختار اسید های چرب پوست انسان و شتر مرغ بسیار مشابه اند، که این مطلب جذب سریعتر روغن شتر مرغ بر روی پوست را سبب میشود (۱۰).

در مطالعات امانی و همکاران در رابطه با فواید مصرف روغن شتر مرغ در غذا، به نحوه ی جذب پوستی آن اشاره کرده به ایت شرح که؛ روغن شتر مرغ ۱۰۰٪ از لیپید تریگلیسرید تشکیل شده. که به فراوانی در لیپیدهای پوست انسان یافت میشوند و اینکه ساختار اسید های چرب پوست انسان و شتر مرغ بسیار مشابه اند، که این مطلب جذب سریعتر روغن شتر مرغ بر روی پوست را سبب میشود (۱۰).

اپی زیاتومی برش پرنه به منظور افزایش اقطار تنگه خروجی لگن است (۱۱) شواهد قطعی و آشکاری در دسترس است که نشان می دهد انجام اپی زیاتومی به طور معمول به عنوان شکلی از مراقبت چندان مؤثر نبوده و کاربرد آن در هاله ای از ابهام قرار دارد (۱۲). امروزه خیلی از مراکز با استفاده از مانور ریتگن به منظور کنترل پرنه تمایل کمتری به دادن اپی زیاتومی دارند و ترجیح می دهند پارگی خود به خودی اتفاق بیافتد تا این که اقدام به اپی زیاتومی کنند چرا که پارگی ها معمولاً از اپی کوچک تر بوده، ترمیم و بهبودی آن آسان تر و سریع تر می باشد. در مقابل ممکن است برش اپی

زیاتومی تا عضلات کف لگن گسترش یابد، علاوه بر این که زمان بهبودی آن طولانی تر بوده و از پارگی دردناک تر است (۱۴و۱۳).

اپی زیاتومی حین زایمان با مشکلات کوتاه و بلند مدت در زنان همراه است. از جمله عوارض همراه اپی زیاتومی می توان به درد و ناراحتی ناحیه تناسلی که به برقراری تعامل بین مادر، نوزاد، شیردهی روابط جنسی و حتی احساس بهبودی مادر بعد از وضع حمل خلل وارد می کند و درد مقاربت اشاره کرد (۱۳). مطالعات بیشتری لازم است تا مشخص شود آیا در موارد ذکر شده انجام اپی زیاتومی سودمند است یا خیر. لذا امروزه از راه کارهای کم خطر تحت عنوان طب مکمل مانند لاماز، طب فشاری و ماساژ برای کاهش درد زایمان و نیاز کم تر به اپی زیاتومی استفاده می کنند (۱۳).

در طول دهه گذشته علاقه رو به رشدی در نگهداری شترمرغ وجود دارد، عمدتاً شترمرغ ارائه دهنده گوشت، پوست ارزشمند و همچنین پر و تخم مرغ و به خصوص روغن است. روغن شتر مرغ به طور گسترده در مواد آرایشی و دارویی صنعت استفاده می شود. این روغن یک مرطوب کننده استثنایی، نافذ و باکیفیت درمانی برای انسان و حیوانات هستند. روغن شتر مرغ همچنین حاوی مقادیر متفاوتی از ترکیبات کاروتنوئیدها، فلاون، پلی فنول ها، توکوفرول و فسفولیپیدها در بخش نان تری گلیسیرید می باشد، که امروزه از خواص آنتی اکسیدانی آن استفاده میشود. چربی در لاشه شترمرغ در محل های ذخیره ای خاصی از جمله در ناحیه شکمی، زیر بخش جناغ سینه و بین عضلات قرار دارد ولی چربی بین ماهیچه ای و داخل سلولی آن محدود می باشد (۱۴) - در یک مطالعه مروری نظام مند که توسط Eason و همکاران در سال ۲۰۰۰ بر روی انجام گرفت، گزارش شد، ماساژ پرینه در هفته های آخر بارداری از پارگی های پرینه پیشگیری میکند (۲۰).

ترکیب روغن شترمرغ: اسیدهای چرب (FAS) نشان دهنده جزء غالب روغن شتر مرغ، با محتوای چربی ۹۸،۸٪ برای بافت چربی زیر جلدی و ۹۸،۰ درصد برای بافت چربی خلف میباشد. روغن شتر مرغ دارای حدود ۴۲٪ اسید اولئیک، ۲۱٪ اسید لینولئیک و ۲۱ درصد اسید چرب، با سطوح پایین تر از دیگر FAS، از جمله ۱٪ A- لینولنیک اسید میباشد. نقطه ذوب روغن شتر مرغ نسبت به دیگر چربی های حیوانی کمتر می باشد برای مثال نقطه ذوب پیه گاویا پیه گوسفند به ترتیب ۴۰-۴۸ ۴۴-۵۱ سانتیگراد می باشد که به مراتب بیشتر از روغن شتر مرغ می باشد به عبارت دیگر در چربی های حیوانی چون پیه گاوی و گوسفند بدلیل میزان بالای اسیدهای چرب اشباع چون استئاریک اسید نقطه ذوب بالاتر است اما در چربی شترمرغ اسید غالب اولئیک اسید که سبب - شده است روغن شتر مرغ در دمای معمولی جامد - مایع باشد. (۱۵)

Harlev و همکاران (۲۰۱۳) در یک کارآزمایی بالینی روغن جوجوبا و روغن بادام و زیتون غنی شده با ویتامین ای، ب ۱، ب ۲، و ب ۶ را برای ماساژ پرینه در مرحله دوم زایمان استفاده کرد. نتایج مطالعه ارتباطی بین استفاده از روغن و پارگی پرینه را نشان نداد (۲۱).

زارع و همکاران (۱۳۹۱) تاثیر ماساژ پرینه در مرحله دوم زایمان بر موارد اپی زیاتومی و پارگی پرینه را مورد بررسی قرار دادند در این تحقیق بصورت کارآزمایی بالینی بر روی ۱۴۵ نفر از زنان نخست زای مراجعه کننده به مرکز آموزشی درمانی امام علی (ع) آمل انجام شد. افراد به ترتیب ورود یک در میان در یکی از دو گروه ماساژ با

لوبریکانت استریل (۴۵ نفر) و یا بدون مداخله (۱۰۰ نفر) قرار گرفتند. در گروه مداخله، ماساژ آرام، آهسته با دو انگشت سبابه و میانی آغشته به لوبریکانت بمدت ۱۰-۵ دقیقه بدون توجه به پوزیشن مادر در طی مرحله دوم زایمان انجام شد، در گروه کنترل فقط مانور ریتگن استفاده شد، سپس فراوانی پرینه سالم، اپی زیاتومی، پارگی پرینه، میانگین طول مرحله دوم لیبر، نمره آپگار دقیقه اول و پنجم در دو گروه تعیین و با یکدیگر مقایسه گردید. که نتایج مطالعه نشان داد که ماساژ پرینه با لوبریکانت فایده یا ضرری در کاهش آسیب ناحیه ژنیتال ندارد (۱۶).

باتوجه به نتایج ذکر شده از مطالعات متعدد درمورد تاثیر ماساژ پرینه بر کاهش پارگی های حین زایمان و باتوجه به اینکه تاکنون مطالعه ای درخصوص روغن شترمرغ و تاثیر آن بر آسیب های پرینه انجام نشده است؛ واز طرفی اگر بتوان با چنین داروی طبیعی و بدون هیچ گونه مواد شیمیایی همچنین ارزان و در دسترس برای عموم مردم شدت این پارگی ها را کاهش داد میتوان تحولی عظیم در زمینه ی مامایی و زایمان، انجام داد. لذا محققین برآن شدیم تا مطالعه ای با هدف بررسی تأثیر ماساژ پرینه با روغن شتر مرغ بر میزان اپی زیاتومی و پارگی های پرینه در زنان نخست زا انجام دهیم.